

Boomhutten tegen de bruinkool

Reportage

Achtergrond - 27 februari 2017 - Auteur: Josta van Bockxmeer

Net over de grens met Duitsland, in het Hambacher bos, wonen al vijf jaar lang activisten in boomhutten. Ze protesteren tegen de uitbreiding van de nabijgelegen bruinkoolmijn. Het bos is een ontmoetingsplek voor de milieubeweging geworden.

Wie in het Hambacher bos omhoog kijkt, krijgt een sprookjesachtig beeld te zien. Hoog in de bomen hangen zelfgebouwde boomhutten, omlijst door een krans van takken. Sommige hutten zijn met loopbruggetjes met elkaar verbonden. Uit de hutten hangen touwen naar beneden, waarmee de bewoners pakketten voedsel en ook zichzelf naar boven takelen. Tussen twee bomen hangt een man aan een touw en speelt gitaar. Een spandoek verkondigt het doel van dit boomdorp: "Bruinkool blokkeren. CO2 reduceren. Rechtvaardigheid voor het klimaat!"

De bewoners van het Hambacher Forst voeren actie tegen de uitbreiding van de bruinkoolmijn Hambach, die een paar honderd meter verderop ligt. De eerste boomhutten bouwden ze in 2012, in een stuk bos dat er inmiddels niet meer is. Van de 5000 hectare die het bos oorspronkelijk groot was, moesten al 4000 voor de mijn wijken. Er gaan geruchten dat energiebedrijf RWE volgend kapseizoen, dat van oktober tot maart duurt, ook het laatste stuk bos zal kappen. Of dat waar is, kan niemand met zekerheid zeggen.

Zeldzame boomsoorten

"Eigenlijk zou het bos allang beschermd moeten zijn," zegt natuurgids Michael Zobel. In een rode broek, een rood-zwart-geruit overhemd en met een strooien hoed op beent hij door het niemandsland tussen het bos en de mijn. De bruine aarde is omgewoeld, hier en daar steken nog boomstronken uit de grond. In oktober stonden hier nog bomen. Zo'n Stieleichen-Hainbuchen-Maiglöckchen Wald, waar dus een combinatie van zomereiken, haagbeuken en lelietjes-vandalen voorkomt, is volgens Zobel zeldzaam. Het graven naar bruinkool moet daar volgens hem ondergeschikt aan zijn. "Bruinkool past niet meer in het jaar 2017."

Zobel doet er alles aan om het bos te redden. Al jaren organiseert hij elke maand een boswandeling, om zoveel mogelijk mensen de bijzonderheden van het 1200 jaar oude bos te tonen. Om de paar maanden verandert die boswandeling in een demonstratie, als honderden in het rood geklede mensen een symbolische rode lijn vormen. Zo laten ze zien dat de ontbossing van het gebied moet stoppen. Deze zondag heeft Zobel 1200 mensen naar Hambach weten te krijgen. Ze komen niet alleen uit de buurt, maar ook uit bijvoorbeeld Berlijn en België. Ook vanuit Nederland is ditmaal een bus vol activisten aangereisd.

Gemeenschap in het bos

Voor de meeste bezoekers zijn niet de zeldzame boomsoorten, maar de boomhutten en hun bewoners de grootste bezienswaardigheid. Onder een van de hutten staat Clumsy, die uit angst voor vervolging alleen met deze bijnaam wordt aangesproken. De 28-jarige met korte haren en een open blik heeft een klimtuigje, touw en indrukwekkend forse carabiners om zijn middel hangen. Voor de bezoekers heeft hij op een boom foto's opgehangen van de binnenkant van de hut, die de voormalige timmermansleerling zelf heeft gebouwd. De hut wordt verwarmd door een kachel, er is een voorraadkast, een tafel en het bed heeft aan drie kanten ramen.

In een boomhut wonen is eigenlijk heel comfortabel, volgens Clumsy. Hij heeft zonnepanelen op het dak, die hem van elektriciteit voor zijn lampen voorzien. De bewoners van de ongeveer 15 boomhutten krijgen water en eten van boeren in de omgeving en warm douchen kunnen ze bij vrienden in nabijgelegen dorpen. Naast drie dorpjes van boomhutten in het bos, met de namen "Oak Town", "Beach Town" en "Gallien",

is er ook een protestkamp op een veld naast het bos. Daar wonen activisten in leemhutten en hebben ze een keuken, een badhuis, een plantenkas en een informatiepunt gebouwd.

Voor Clumsy was de strijd tegen bruinkool niet de enige reden om naar het Hambacher bos te verhuizen, nu alweer vijf jaar geleden. Het ging hem ook om de manier van leven. "Ik wilde naar een bosbezetting verhuizen", zegt hij. Eigenlijk was hij op weg naar een bos in de buurt van Nantes, waar bezetters tegen de bouw van een luchthaven protesteerden. In Hambach bleef hij hangen. "Hier ben ik vrij, heb ik geen baas en kan ik alles zelf organiseren." Ook de gemeenschap in het bos is voor hem belangrijk. "In het bos leef je meer samen dan in een flatgebouw." Een van de andere bewoners, een man van middelbare leeftijd die zich Erde noemt, valt hem bij: "Hier ontstaat een netwerk van activisten. Iedereen komt naar het bos."

Activisten blijven hoopvol

Wat nu als het Hambacher bos niet meer te redden is? De bomen die er nog staan, zien er dor uit, en op de plassen ligt een laagje olie. Het is verontreiniging uit de mijn. "De bomen zijn ziek, omdat het grondwater wordt weggepompt," zegt Zobel. Om te voorkomen dat de mijn vol water loopt, pompt RWE het grondwater tot een diepte van wel 500 meter weg. Het oude bos heeft wel een vochtige humuslaag van een meter dik, en ook de kleigrond daaronder houdt water vast. "Het bos heeft het zwaar. Ik weet niet of we het nog kunnen redden," zegt Zobel.

De droogte is niet het enige dat het bos bedreigt. Het kamp aan de rand werd begin december door de rechter illegaal verklaard. De eigenaar van het grondstuk, die de protesten ondersteunt, gaat daartegen in beroep, [schrijft omroep WDR](#).

De activisten en RWE vechten de strijd niet alleen voor de rechter uit. Regelmatig zijn er confrontaties. In augustus en november zouden de bosbezitters bij barricade-acties met stenen en vuurwerk hebben gegooid naar politie en RWE-medewerkers. Sabotage-acties in de mijn voeren de activisten al langer uit.

Volgens de activisten laat het veiligheidspersoneel van RWE zich ook niet onbetuigd. Erde vertelt dat de RWE-veiligheidsmensen erg agressief kunnen zijn en de politie ook. Als een boomhut onbewaakt is, hakken medewerkers van RWE de boom volgens Erde om. Ook zouden ze de touwen afsnijden die vanuit de boomhutten omlaag hangen. Langs de kant van de weg hebben ze struiken en andere lage begroeiing verwijderd, om een beter zicht te hebben. Om verdere inmenging van RWE te voorkomen hebben de activisten op de boswegen blokkades opgeworpen en gaten gegraven, zodat auto's het bos niet in kunnen.

Zobel blijft hoopvol. "Misschien komt er toch nog een omwenteling in het denken over bruinkool. En zolang het bos er staat, wil ik het in ieder geval aan zoveel mogelijk mensen laten zien. Als ik zie hoeveel mensen hierheen komen en hoe verschillend ze zijn, krijg ik weer hoop." Ook Erde, die sinds 2012 met onderbrekingen in het bos woont, laat zich niet klein krijgen. "In ieder geval zorgen we ervoor dat RWE niet gewoon zijn gang kan gaan," zegt hij. "Als onze hutten worden ontruimd, bouwen we nieuwe." En zelfs als het hele bos verdwijnt, is dat voor hem niet het einde: "Naast het Hambacher bos staat nog een bos."

Dit is een artikel gedownload via [duitslandinstituut.nl](https://www.duitslandinstituut.nl).

Artikel: <https://www.duitslandinstituut.nl/artikel/20330/boomhutten-tegen-de-bruinkool>